Zdravstveni dom Domžale
Mestni trg 2
1230 Domžale

POROČILO O DELU SPECIALNOPEDAGOŠKE SLUŽBE V ZDRAVSTVENEM DOMU DOMŽALE ZA LETO 2019

OBDOBJE: 1.1.2019-31.12.2019

Kraj: Domžale
Datum: januar, 2020

Pripravila: dr. Jerneja Terčon, prof. defektologije

VSEBINA:

1. Osnovne naloge specialnopedagoške ambulante v ZD Domžale

2. Predstavitev populacije zajete v specialnopedagoški ambulanti ZD Domžale

3. Dodatno izobraževanje in izpopolnjevanje

4. Sodelovanje z zunanjimi institucijami

5. Program dela in smernice za nadaljnje delo

1. Osnovne naloge specialnopedagoške ambulante v ZD Domžale

Delo specialnega pedagoga v Zdravstvenem domu Domžale obsega diagnostično ocenjevanje (odkrivanje) in obravnave otrok in mladostnikov (v nadaljevanju: otrok) s posebnimi potrebami ter svetovanje staršem in zunanjim inštitucijam (vrtcem, šolam ipd.).

V specialnopedagoško diagnostiko in obravnavo otroke napotijo:
- pediater v Razvojni ambulanti s centrom za zgodnjo obravnavo otrok s posebnimi potrebami (v nadaljevanju: RA s CZO),
- klinični psiholog oz. psiholog.

Specialnopedagoško diagnostično ocenjevanje je usmerjeno v odkrivanje težav na posameznih področjih otrokovega delovanja ter hkrati na odkrivanje otrokovih močnih področij (področij, s pomočjo katerih lahko otrok kompenzira prisotne šibkosti). V procesu diagnostičnega ocenjevanja specialni pedagog tesno sodeluje z ostalimi strokovnimi delavci v interdisciplinarnem timu (RA s CZO, klinični psiholog oz. psiholog, logoped), s strokovnimi delavci izobraževalnih ustanov, v katere je otrok vključen, ter z otrokovimi starši oz. rejniki (v nadaljevanju: starši). Del diagnostičnega postopka predstavlja tudi opazovanje otroka v skupini (v vrtcu ali šoli) oz. srečanje s pedagoškimi delavci, ki vsakodnevno spremljajo otroka. Ugotovitve se posredujejo staršem ustno, pogosto pa tudi v pisno v obliki specialnopedagoškega poročila.

Specialnopedagoške obravnave se izvajajo ambulantno. So ciljno naravnane in se izvajajo v daljših oz. krajših časovnih obdobjih. Pogostost obravnav je prilagojena glede na potrebe posameznega otroka in njegove družine ter se skladno z njegovim napredkom tudi spreminja. Obravnava predvidoma traja eno uro, del tega časa je namenjen tudi svetovanju staršem.

Svetovanje se pogosto izvaja kot del specialnopedagoške obravnave. Pri predšolskih otrocih so starši večinoma prisotni pri obravnavi, kjer lahko sproti opazujejo način dela in postavljajo vprašanja. Zadnji del obravnave je namenjen povratni informaciji o otrokovih dosežkih in napotkom za delo doma. Svetovanje se izvaja tudi kot zaključek diagnostičnega postopka, ko se na podlagi ugotovitev predlaga otroku, staršem in strokovnim delavcem izobraževalnih inštitucij konkretne strategije, metode in oblike dela za izboljšanje otrokovega delovanja. Svetovanje je možno osebno ali po telefonu oz. e-pošti (strokovni delavci zunanjih inštitucij).

Sodelovanje v multidisciplinarnem timu poteka v obliki timskih srečanj, ki potekajo večkrat tedensko, enkrat mesečno pa tudi v obliki širšega tima. Timska srečanja so namenjena podrobnejši predstavitvi posameznega otroka, oblikovanju skupnih ciljev za nadaljnje obravnave ter analizi otrokovega napredka. Na širših timskih srečanjih, ki vključujejo tudi starše in strokovne delavce zunanjih inštitucij se oblikujejo skupne usmeritve za delo z otrokom doma, v vrtcu oz. šoli ter v ZD Domžale. Interdisciplinarno in interinstitucionalno sodelovanje je možno le ob pisni privolitvi staršev, starši so sproti obveščeni o vseh dogovorih.

Delovne naloge specialnega pedagoga:

- Priprava individualiziranih programov ter smernic za specialnopedagoško delo
Glede na diagnostično oceno otroka, ki jo poda celoten tim, specialni pedagog pripravi načrt dela za obravnavanega otroka. Tako diagnostične ugotovitve kot tudi smernice za delo

specialni pedagog predstavi ostalim sodelavcem v timu, otrokovim staršem, s privoljenjem staršev pa tudi strokovnim delavcem vrtcev in šol.

- ***Sodelovanje z vzgojno izobraževalnimi ustanovami***

Specialni pedagog aktivno sodeluje tako pri vključevanju otroka v ustrezen vzgojno-izobraževalni program kot tudi pri iskanju ustreznih prilagoditev, oblik in metod vzgojno-izobraževalnega dela. Ob tem sodeluje s pedagoškimi delavci oz. z ostalimi strokovnimi delavci vrtcev in šol, ki jih obiskujejo obravnavani otroci. V smislu čim boljše prepoznave otrokovih dejanskih težav specialni pedagog opravlja tudi hospitacije v otrokovem razredu oz. vrtčevski skupini.

- ***Koordinacija multidisciplinarnega dela v okviru celostne zgodnje obravnave predšolskih otrok s posebnimi potrebami v RA s CZO***

Specialni pedagog do zaposlitve socialnega delavca pomaga pri koordinaciji multidisciplinarnega dela RA s CZO. Na podlagi opažanj vseh strokovnih delavcev v timu, staršev in strokovnih delavcev v vrtcih pripravi Zapisnik tima oz. Individualiziran načrt pomoči družini, na podlagi katerega predšolski otrok s posebnimi potrebami pridobi dodatno strokovno pomoč v vrtcu.

- ***Strokovno delo na preventivnem področju (zgodnje odkrivanje motenj, preprečevanje motenj, informiranje okolja o problematiki otrok s posebnimi potrebami)***

Velik del specialnopedagoških obravnav je namenjen delu s predšolskimi otroki in z njihovimi starši. Pomembno je tudi delo z otroki, ki ne obiskujejo organiziranih vzgojno-varstvenih oblik (vrtec, Cicibanove urice).

- ***Strokovno svetovanje staršem in strokovnim delavcem v vzgojno-izobraževalnih inštitucijah***

Strokovno svetovanje staršem poteka sprotno, saj so le-ti na obravnavah večinoma prisotni in na ta način aktivno vključeni v proces tako diagnostičnega ocenjevanja, kot tudi v proces razvijanja veščin in spretnosti tekom nadaljnjih obravnav. Sodelovanje in svetovanje strokovnim delavcem vrtcev in šol poteka preko timskih sestankov, s predhodnim pisnim privoljenjem in ob prisotnosti staršev oz. skrbnikov.

- ***Analiza terapevtskih rezultatov***

Ves čas otrokovih obravnav in spremljanja poteka sprotna evalvacija terapevtskega in učnega procesa. Z ostalimi strokovnimi sodelavci v ožjem in pogosto tudi širšem strokovnem timu specialni pedagog spremlja otrokov napredek in usklajuje aktualne intervencije ter pogostost obravnav.

- ***Sodelovanje pri vključevanju rejniških otrok v novo socialno okolje***

V regiji je precej prisotno tudi rejništvo. Pri omenjeni populaciji specialni pedagog po potrebi sodeluje s Centrom za socialno delo ter svetuje in pomaga rejnikom. Po potrebi sodeluje tudi z lokalno patronažno službo. Obravnave otrok iz rejniških družin specialni pedagog opravi izven rednega delovnega obsega, saj stalno bivališče otrok v rejništvu ni v občinah, ki financirajo specialnopedagoške obravnave.

- ***Strokovno izpopolnjevanje***

Ker se specialni pedagog pri svojem delu srečuje s širokom spektrom posebnih potreb otrok, se mora na svojem strokovnem področju redno strokovno izpopolnjevati. Svoje znanje v

obliki srečanj s strokovnimi delavci šol in vrtcev prenaša tudi v širše okolje preko aktivov strokovnih delavcev in strokovnih predavanj.

- *Vodenje specialnopedagoške dokumentacije*

Specialni pedagog vodi okumentacijo vsakega otroka v obliki otrokove osebne mape, ki vsebuje podatke o otroku, anamnezo, uporabljena diagnostična sredstva, diagnostične zaključke, načrt dela, sprotna opažanja v času posameznih obravnav, opažanja tekom hospitacij v vrtcu ali šoli ter zapisnike timskih sestankov in dogovorov. Osebne mape se hranijo v kartotečni omari.

2. Predstavitev populacije zajete v specialnopedagoški ambulanti ZD Domžale

a) Vrste programov, kamor so vključeni obravnavani otroci ter število otrok po programih

Tabela 1. Vrste programov, kamor so vključeni obravnavani otroci ter število otrok po programih v letu 2019

VRSTA PROGRAMA	IZVAJALCI VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA	ŠTEVILO OTROK
	domače varstvo	3
program za predšolske otroke	redni vrtec razvojni oddelek	93 0
izobraževalni program	osnovna šola - od 1. do 3. razreda - od 4. do 6. razreda - od 7. do 9. razreda srednja šola	35 18 13 4 1
prilagojen izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom	osnovna šola s prilagojenim programom	0
Skupaj		**132**

V specialnopedagoško diagnostično ocenjevanje in obravnavo je bilo v 2019 zajetih 96 predšolskih otrok, in sicer 93 otrok, vključenih v redni program za predšolske otroke, in 3 otroci v domačem varstvu. 35 šolskih otrok je obiskovalo bodisi redni vzgojno-izobraževalni program, bodisi izobraževalni program s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo, izvajan na redni osnovni šoli. Največ osnovnošolskih otrok je obiskovalo 1. triado OŠ (18 otrok), nato drugo triado (13 otrok), tretjo triado pa so obiskovali 4 otroci. V obravnavi je bil tudi 1 dijak srednje šole. Skupno je bilo v obravnavo zajetih 132 otrok in mladostnikov.

V letu 2019 v obravnavi ni bilo otrok, ki bi obiskovali prilagojen program za predšolske otroke ali prilagojen vzgojno-izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom, izvajan na šoli s prilagojenim programom.

b) Pogostost obravnav

V specialnopedagoški ambulanti se opravi 5-6 obravnav dnevno. O pogostosti in časovnem obsegu obravnav se specialni pedagog odloči glede na potrebe in zmogljivosti otroka. Otroci so v času diagnostičnega ocenjevanja deležni obravnave enkrat tedensko, v okviru nadaljnjih

obravnav pa najpogosteje dvakrat mesečno v obsegu 1 polne ure. Nekateri otroci z blažjimi težavami so deležni le srečanj v okviru diagnostičnega ocenjevanja in svetovanja staršem ter kontrolnih pregledov na 6-12 mesecev. Redne obravnave otrok, ki pridobijo dodatno strokovno pomoč v okviru postopka usmerjanja, se prenehajo. Ti otroci so nato deležni le še občasnih kontrolnih pregledov.

V letu 2019 je bilo izvedenih 891 obravnav od skupno 986 predvidenih obravnav (95 obravnav je bilo neizvedenih na račun opravičenega ali neupravičenega izostanka otrok).

c) Prikaz števila obravnavanih otrok po občinah

V nadaljevanju je predstavljen prikaz števila obravnavanih otrok po občinah, ki financirajo delovno mesto specialnega pedagoga. Tabela 2 prikazuje število otrok, vodenih v specialnopedagoški ambulanti v letu 2019, in število izvedenih obravnav otrok po posamezni občini.

Tabela 2. Obravnavani otroci po posameznih občinah

OBČINA	ŠTEVILO OBRAVNAVANIH OTROK	ŠTEVILO OBRAVNAV
DOMŽALE	69	509
LUKOVICA	13	76
TRZIN	6	24
MENGEŠ	29	199
MORAVČE	15	83
SKUPAJ	132	891

Največ otrok je bilo iz občine Domžale (69 otrok). Iz občine Mengeš je bilo 29 otrok, iz občine Moravče 15 otrok, iz občine Lukovica 13 otrok in iz občine Trzin 6 otrok. Za občino Domžale je bilo izvedenih 509 ur obravnav, za občino Lukovica 76 ur, za občino Trzin 24 ur, za občino Mengeš 199 ur in za občino Moravče 83 ur obravnav.

V letu 2019 je bil v obravnavi tudi 1 otrok iz rejniške družine, ki je zahteval posebno skrb in usklajeno delo vseh inštitucij. Ta otrok ni zajet v zgornjo evidenco, ima pa začasno prebivališče v občini Lukovica.

3. Sodelovanje in dodatne aktivnosti z zunanjimi institucijami

V letu 2019 se je nadaljevalo intenzivno sodelovanje s strokovnimi delavci vrtcev in šol preko srečanj, telefonskih pogovorov in komunikacije preko e-pošte.

4. Dodatno izobraževanje in izpopolnjevanje

V letu 2019 so bila izvedena naslednja dodatna izobraževanja in izpopolnjevanja:

- 18.1.2019 – **Zgodnja prepoznava avtizma**, Strokovni center za avtizem, Ljubljana,
- 15.2.2019 – **Otroci z motnjo avtističnega spektra – pomoč in podpora v vrtcu in doma**, projekt Celostna zgodnja obravnava otrok s posebnimi potrebami in njihovih družin ter krepitev kompetenc strokovnih delavcev v vzhodni kohezijski regiji (COOPP-VKR), ZD Maribor,
- 8.3.2019 – **Klinične poti in protokoli sodelovanja v praksi**, projekt Celostna zgodnja obravnava otrok s posebnimi potrebami in njihovih družin ter krepitev kompetenc strokovnih delavcev v vzhodni kohezijski regiji (COOPP-VKR), ZD Maribor,

- 10.4.2019 – **Klinične poti in protokoli sodelovanja v praksi (2. del)**, projekt Celostna zgodnja obravnava otrok s posebnimi potrebami in njihovih družin ter krepitev kompetenc strokovnih delavcev v vzhodni kohezijski regiji (COOPP-VKR), ZD Maribor,
- 5.6.2019-8.6.2019 – aktivna udeležba na mednarodni konferenci **13th International conference on developmental coordination disorder. Bridging the disciplines**. Jyvaskyla, Finska. Predstavitev postra **"Terčon, Šušteršič in Zavrl – Strengths in people with DCD – pilot study"**,
- 25.10.2019 – pasivna udeležba na mednarodni konferenci **ADHD. Small steps. Big impact. Discovering ADHD children's potential for success through inclusive ECEC and supportive parenting**. Budimpešta, Madžarska.

5. Program dela in smernice za naslednje obdobje dela

V prihodnjem letu bodo v ospredju naslednje naloge specialnega pedagoga:
- nadaljnja celovita obravnava otrok s posebnimi potrebami, večji poudarek na pomoči in podpori celotni družini glede na njene potrebe in zmožnosti,
- nadaljnje timsko sodelovanje z ostalimi strokovnjaki v ZD Domžale, ki delajo z otroki s posebnimi potrebami, skupno načrtovanje nadaljnje pomoči in podpore otroku in njegovi družini,
- nadaljnje sodelovanje z zunanjimi inštitucijami v smislu usklajenega delovanja pri obravnavi posameznega otroka preko organizacije in izvedbe razširjenih timskih sestankov, individualnih srečanj, pogovorov po telefonu in komunikacije preko e-pošte ter po potrebi tudi opazovanja otroka v skupini ali razredu,
- sodelovanje v RA s CZO, pomoč pri koordinaciji vseh služb znotraj ZD Domžale, zunanjih inštitucij in otrokove družine, sodelovanje pri pripravi individualnega načrta pomoči družini,
- usposabljanje strokovnjakov glede različnih pristopov in metod pri obravnavi otrok s posebnimi potrebami preko predstavitev na aktivih, predavanjih in delavnicah,
- nadaljnje širjenje in razvijanje strokovnega znanja in pristopov na področju dela s posebnimi potrebami preko lastnega dodatnega izobraževanja in izpopolnjevanja.